

ŻYCIĘ NOWOGRÓDZKIE

wraz
z „Rolnikiem
Nowogródzkim“

TYGODNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Redakcja i Administracja: Nowogródek, Bazyljańska 20, Tel. prywat. 170
Przyjęcia w Redakcji codziennie prócz niedziel i świąt od g. 16-ej do 19-ej.

Przedpłata: rocznie 2 zł.; półrocznie 1 zł. 20 gr.
kwartalnie 60 gr.

Rok III.

Wtorek 15 marca 1938 r.

Nr. 8 (90)

Znaczenie Wodza w dobie dzisiejszej rzeczywistości

Niby głuche grzmoty na niebie, zwiastujące mniej lub więcej naładowaną elektrycznością atmosferę, przewalały się ostatnio nadchodzące ze świata wiadomości:

— Konferencja kanclerza Hitlera z kanclerzem Schuennigiem o osiągnięcie ściślejszego porozumienia między Niemcami a Austrią;

— Piękna mowa kanclerza Hitlera pełna zapowiedzi o pokojowych dążeniach Niemiec;

Nowy proces w Rosji Sowieckiej w którym występuje 21 komunistów, najstarszych bolszewików, po większej części byłych najbliższych współpracowników Lenina, oskarżonych dziś o zdradę ZSRR, szpiegostwo na rzecz państw ościennych, truciicielstwo własnych towarzyszy, organizowanie zamachów i wykonywanie ich w stosunku do dygnitarzy sowieckich...

— Niespodziewana dymisja popularnego na całym świecie ministra spraw zagranicznych W. Brytanii, Edena, na tle sprawy rozpoczęcia rozmów z Italią w przedmiocie uzgodnienia poglądów w wielu istotnych sprawach Europy;

— Znowu kryzys gabinetowy we Francji i znowu p. Bluma tworzącego gabinet i

— Niemal jednocześnie z tym, raptowne dojście do władzy narodowych socjalistów w Austrii, wkroczenie na terytorium Austrii zaproszonych przez nowy rząd związkowy z kancleżem Inquarttem na czele, wojsk niemieckich witanych entuzjastycznie przez narodowych socjalistów i ich zwolenników w Austrii, a następnie przyjazd na terytorium Austrii kanclerza Hitlera i entuzjazm austriaków, jaki ten przyjazd wywołał.

I mimowoli, gdy zastanowić nad

każdym z tych faktów, to stanowczo sympatie nasze będą po stronie tych narodów, które w sposób konsekwentny zmierzają do celu. Mogą być one nawet sprzeczne z naszym własnym interesem, ale trzeba uznać dyscyplinę, cierpliwość, podporządkowanie się swoim wodzom i pełne oddanie się idei państwowej wszystkich obywateli tych państw.

Ich to karność i geniusz przywódców — wiedzą ich do zwycięstw, które jak grzmoty huczą na niebie, błyskawicami zapisując się w historii świata...

Jak Feniks odradzają się narody rosnąc w potęgę w miarę im więcej ich obywateli idzie w jednym szeregu i słucha jednego wodza..

Inne znów narody — chylą się ku u-

— Oto geniusz Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, dał Jej niepodległość, postawił Polskę w rzędzie mocarstw świata.

Jego następca Marszałek Edward Smigły-Rydz — podejmuje ten sam co i On wysiłek o ugruntowanie mocarstwowej potęgi Polski, o stworzenie i danie narodowi dobrobytu, o wielkość imienia polskiego.

Dzisiejszy Wódz Narodu Polskiego nie wyrósł „ani z soli ani z roli — ale z tego co Go boli”. Wyrósł z twardej służby dla kraju, której od najmłodszych lat się poświęcił, aż stał się wzorem żołnierza, obywatela, aż wyrósł na Wodza.

On to rzucił hasło zespolenia całego narodu polskiego w służbie dla dobra Państwa. On to dał inicjatywę stworzenia Obozu Zjednoczenia Narodowego. Przewidujący Wódz wszystko czyni co jest w Jego mocy aby stworzyć w Polsce elementy siły i energii potrzebne dla uczynienia z Niej państwa potężnego i silnego gospodarszo.

Miljony obywateli słucha wezwania Wodza i stosuje się do Jego wskazań. Ale mamy w kraju jeszcze takich „demokratów” — którym nie podoba się marsz we wspólnym szeregu... Każdy z nich swój papierowy sztandar rozwija i werbuje ochotników... Ani przeszłość nasza i półtorastoletnia niewola ani dzisiejsze przykłady w dziejach narodów — nic na nich nie działają. Maszerują jeden w pra-

wo, jeden w lewo a inny znów, zdzieleniały przyk, odmierzalby na centymetry znaczenie Wodza i Jego uprawnienia w Państwie... Aż dziw bierze, że dotychczas nie wzięło się krótko, za pyski tych panów „arystokratów... demokracji”, że pozwala się im tumanić obywateli, żeć za

Marszałek Piłsudski i Marszałek Śmigły Rydz w czasie walk o Wilno

padkowi, targane wewnętrznymi nieporozumieniami — pozorowanymi „demokracją” — Któż uwierzy, że w Rosji Sowieckiej panuje demokracja?

— W jakim szeregu państw znajduje się Polska?

darmo chleb w Polsce, ba, za to, że są szkodnikami ..

My nowogrodzianie, żyjemy na rubieżach Rzeczypospolitej i lepiej od innych rozumiemy potrzebę konsolidacji Narodu. My lepiej rozumiemy swego współobywatela, osadnika z Brzozówki, Marszałka Smigłego-Rydza.

Nie jesteśmy ani ślepi, ani głusi

byśmy nie dostrzegali ostrzegawczych znaków i z wydarzeń na świecie—nie mieli czerpać dla siebie przykładu.

— To też w dniu 18 marca, jako dniu imienin Marszałka Edwarda Smigłego-Rydza, składając Mu należny hołd jako Wodzowi Narodu—stajemy wszyscy w jednym szeregu do Jego dyspozycji.

Weg

Nasze zwycięstwo

„Strasznym jest dla każdego żołnierza moment pierwszego boju... Wy nie zaznacie tego uczucia, ale chłopcy idą ramie przy ramieniu w otwarty bój, są między swymi, a wy... Idziecie samotnie wśród obcych wam ludzi i narażacie się na cięższą, niż żołnierska śmierć.

I nigdy nie zaznacie radości jaką daje wielkie masowe zwycięstwo”..

Słowa wypowiedziane przez Józefa Piłsudskiego w czasie odprawy Oddziału Wywiadu i Brygady. Zagórze 1915 r.

Rok 1937-1938 w dziejach polskiego ruchu kobiecego, przejdzie do historii, wpisany złotymi zgłoskami. Ustawa o ochotniczo-obowiązkowej wojskowej służbie pomocniczej kobiet, to wielki sukces — to zwycięstwo, jeśli chodzi o stronę prawną, gdyż biorąc życiowo — to tylko rozszerzenie działalności, to możliwość legalnego wyjścia szerokich mas społeczeństwa kobiecego.

To prawne nawiązanie nici do chlubnej karty historii, to dalszy ciąg tych czynów, które pełniła kobieta w 63 roku, to dalsza służba tych — co śpią cichym snem bohaterki żołnierzy na wschodnich rubieżach naszych granic.

O prawo pełnienia wojskowej służby pomocniczej, kobieta ubiegała się od chwili zawarcia pokoju. Przewidująca, czujna i cierpliwa, z ogromnym taktem i umiarem starała się przez szereg lat krok za krokiem zdobyć to — co przyniósł 1937-38 rok, to prawo szkolenia i przygotowania rezerw kobiecych do służby pomocniczej. Zwycięstwo w formie ustawy o ochotniczo-obowiązkowej służbie kobiet jest momentem rewelacyjnym w psychice szerokich warstw społeczeństwa.

Jeszcze tak niedawno słyszało się głosy krytyki, że kobieta straci swój wdzięk, że zaniedba święte obowiązki matki i żony, wreszcie... że stanie się amazonką. Dziś o tym się już nie mówi.

Ostatnia wojna światowa, późniejsze obozy i kursy przysposobienia wojskowego kobiet, nic nie zmieniły we wdzięcznej postawie naszych młodych niewiast, wracających co rocznie z kursów i obozów letnich. Tak samo czarująca, tak samo oddane i miłująca rodzinę, kochająca naderwściełko dziecko—kobieta spełni swój obowiązek ochotniczy. Znajdzie w swym czynnym życiu kobiety, matki i żony dość miejsca i czasu na przejście właściwego przeszkolenia, by w razie potrzeby stanąć do wybranego warsztatu pracy i ująć w mocne i ucciwe dłonie wszelką pracę pomocniczą jak: przemysł wojenny, służbę sanitarną, obronę przeciwlotniczo-gazową, służbę w administracji, przysposobienie rolne, umiejętność obchodzenia się z bronią dla celów samoobrony i wiele, wiele innych nie mniej ważnych działań. Dziś już chyba nie będzie kłopotliwym zna-

ściowy kolega, na którego mocnych barkach spocznie tak samo troska i ciężar obowiązków, gdy chłopców naszych powoła „złoty róg” — a nie słaba istota z załamanyimi rękoma, istota z „mgieł i ga-ralety”.

Halina Gładkowska.

Obwieszczenie o licytacji ruchomości

Komornik Sądu Grodzkiego w Nowogrodku 2-go rowiru Piotr Szycher, mający kancelarię w Nowogrodku, ul. 3-go Maja nr. 1 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 6 kwietnia 1938 r. o godzinie 9 w maj. Baraclin, gm. nowogrodzkiej odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do dłużnika Mieczysława Tukałto, składających się z 2 kłaczy, świni, wieprza, kozucha, 2 ch par uprząży, 25 kaczek, 10 kur, 2 uli pszczoł i innych ruchomości oszacowanych na łączną sumę zł. 805.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Komornik Piotr Szycher

Poszukuję współnika względnie dzierżawcę do młyna motorowego. Warunki na miejscu. Punkt bardzo dobry. Lu. 1—młyn, gmina Zuchowicze.

LUDZIE NERWOWI! UMIERAJĄ MŁODO

CZY NIE ZAUWAŻYLIŚCIE TEŻ NIEKIEDY I U SIEBIE JEDNEGO Z NASTĘPUJĄCYCH OBJAWÓW OSŁABIEŃ NERWOWEGO?

Łatwa pobudliwość, smutek, drżenie, niepokój, kołatanie serca, zawroty głowy, uczucie lęku, bezsenność, niepokojny sen, zniesienie uczucia na niektórych częściach ciała, przestraszenie, wzmożona pobudliwość wskutek niezgodności, bałasu, zapachów, podług do środków odurzających, tytoniu, wyskoku, herbaty, kawy, drganie powiek lub migotanie przed oczami, nawąły krwi, ściskanie, kapryśne usposobienie, osłabienie pamięci lub mowy, wreszcie zboczenia seksualne lub zanik popędu płciowego. Jeżeli z wymienionych tutaj objawów jeden raz albo kilka jednocześnie występują:

JEST TO OZNAKA, IŻ NERWY SĄ POWAŻNIE OSŁABIONE I WYMAGAJĄ WZMOCNIENIA

Nie zaniedbujcie tego, w przeciwnym bowiem razie mogą wystąpić poważne zaburzenia czynności psychicznych, jak naprz. bredzenie i niepoczytalność, szybkie osłabienie organizmu i wreszcie śmierć przedwczesna. Bez względu na istotę nerwowości zalecam napisać do mnie. Jestem gotów gratis i franco wyjaśnić prostą metodą, która przyniesie każdemu radosną niespodziankę. Zapewne już dużo wydalicie pieniędzy na rozmaite środki, które w najlepszym razie przyniosły tylko ulgę przejściową. Zapewniam was, iż znam właściwą metodę przeciwdziałania osłabieniu waszych nerwów. Ta metoda jednocześnie sprowadza poprawę nastroju, daje radość życia, energię, siłę do pracy. Wiele osób zakomunikowało mi, iż czują się jakgdyby nowonarodzeni.

TO POTWIERDZAJĄ RÓWNIEŻ ORZECZENIA LEKARSKIE. KOSZT WYNOŚI TYLKO CENĘ KARTY POCZTOWEJ. WYSYŁAM TĘ POCZAJĄCĄ KSIĄŻKĘ. ZUPEŁNIE GRATIS.

Jeżeli nie możecie napisać, to zachowajcie ogłoszenie

PANNONIA-APOTHEKE BUDAPEST 72 POSTFACH 83. Abt. 647

Groteska makabryczna na scenie i prawda w kulisach

Świat znów ma widowisko. W Moskwie toczy się trzeci proces „wrogów narodu sowieckiego”, bo takimi nazwano mianem tych, którzy już ziemię gryzą:— Tuhaczewskiego, Zinowiewa, Kamieniewa i długi szereg innych, oraz tych, którzy, zasiadając dziś na ławie oskarżonych przed oczami prokuratora Wyszyńskiego i przewodniczącego najwyższego sowieckiego kolegium sędziowskiego, tow. Ulricha, mają również wszelkie szanse znalezienia się tam, skąd trudno wrócić, ażeby zwalcząć Stalina...

Świat dziwuje się, ale bo też jest się czemu dziwować. Najwybitniejsi przywódcy partii komunissycznej, dygnitarze Związku Sowieckiego, członkowie rządu, ambasadorowie, przyjaciele Lenina, twórcy ideologii sowieckiej—są:—szpiegami, agentami wywiadu państw obcych, nasłanymi przez zagranicę mordercami, sabotażystami i złodziejami. Jagoda, szef krwawej „czerezwyczajki”, potem G. P. U. potem Narkomwudziela — rozstrzeliwał i torturował na rozkaz zagranicznych sztabów generalnych... Rykow, wieloletni premier Związku Sowieckiego, przygotowywał zamach stanu i obalenie rządu... na którego czele sam stał! Bucharin, naczelny ideolog komunizmu brał pieniądze od faszystów za zamordowanie członków biura politycznego partii komunistycznej, tego biura, którego wszyscy członkowie również mieli pozostawać na usługach wywiadów obcych, a więc raczej byli czymś w rodzaju „kolegów po fachu” Bucharina... Czernow i Zubarew, komisarze, ministrowie sowieccy przez lat sześć i dziesięć byli prowokatorami na usługach carskiej jeszcze „ochrony” już od 1908 go, względnie 1911-go, a następnie „odziedziczył” ich wywiad wojskowy angielski czy niemiecki...

To nie są wszystkie paradoksy trzeciego z kolei procesu moskiewskiego. Ludzie w Europie i gdzie indziej siedzą nad gazetami, wznosząc ramionami, wznoszą ramiona do góry, dziwią się, a ponieważ, żywszego temperamentu, zaklnie soczyście w rodzinnym języku, bo — zaiste—nie pojmie, czy rozkazodawcy towarzyszy Wyszyńskiego i Ulricha jego uważają za kretyna, czy też sami...

Bo jest wszystko jedno, czy twierdzenia sowieckich aktów oskarżenia są prawdziwe, czy nie. Jest wszystko jedno, czy ludzie, którzy dzierżyli jeszcze pełnię władzy, kiedy skazywano Kamieniewa, byli jego współnikami w przestępstwie i potępiali go, używając w tym celu zwrotów „zezwierżona szajka gadów, morderców, szpiegów, zdrajców”, jak o nich samych pisze prasa sowiecka po roku, czy też nie. Znaleźli się sami po kilku miesiącach na liście „krwawych lotrów, porywających się na świętego wodza rewolucji światowej Józefa Wissarionowicza Stalina” — wszystkie cytaty tłumaczymy dosłownie z „Izwestii” i „Prawdy”. A ci co rządzą i piszą dzisiaj? Kto z nich jutro okaże się agentem „faszystowskich

podlegaczy do wojny”? Przecież prasa sowiecka sławiła Jagodę za wykrycie spisku Zinowiewa, a dziś sławi Jeżowa za wykrycie kłowań Jagody... Nie będzie ani krzty przesady w twierdzeniu, że wolno nam oczekiwać jeszcze w Sowietach objawów „samowykrywania przestępstw” przeciwko władzy sowieckiej.

Ale to wszystko jedno! Ktoś musiał być odpowiedzialny za ruiny gospodarki

ODBIORNIK Z KOMPLETEM MATERIAŁU
INSTALACYJNEGO I SŁUCHWKAMI
KOSZTUJE WRAZ Z CALOROCZNYM
ABONAMENTEM RADIOWYM

DETEFON

Zł. 25   za gotówkę lub
Zł. 1   przy zamówieniu
Zł. 2   przy odbiorze i
11 rat miesięcznych po zł. 3.85

ECHO D1

(odbiera stację warszawską w odległości
200 kilometrów naokoło Warszawy)

Zł. 16   za gotówkę lub
Zł. 1   przy zamówieniu
Zł. 2   przy odbiorze i
11 rat miesięcznych po zł. 2.85

SPRZEDAŻ ZA GOTÓWKĘ I NA RATY
WE WSZYSTKICH URZĘDACH
I AGENCJACH POCZTOWYCH.

sowieckiej, za głód, za katastrofy nieustające. Ktoś musiał odpowiadać publicznie za to, że przejawiają się w Sowietach coraz potężniej wielkie narodowe ruchy odśrodkowe, ujarzmionych przez dyktaturę narodów, które ani rusz uwierzyć nie chcą w najnowsze odkrycie demograficzne, polegające na wynalezieniu nazwy „narod sowiecki”. Dezorganizacja gospodarki sowieckiej jest faktem, tak samo, jak faktem jest przebudzenie się narodów, tworzących Związek Sowiecki i jak prawdziwe są ich tendencje do pozbycia się gniotącego jarzma. Teror władzy nie może działać bez pożytki, a pożytki tej, usprawiedliwienia i zarazem uprawnienia do dalszej akcji terrorystycznej dostarczyć muszą procesy publiczne i rozpętana na ich tle propaganda. Zadaniem tej propagandy jest dostarczenie oddziałom GPU, rozsyłanym po całym olbrzymim terytorium Związku Sowieckiego materiałów i argumentów do występowania przeciwko lokalnym „sabotażystom i zdrajcom”. Po każdym procesie moskiewskim następuje seria większa lub mniejsza procesów na prowincji, następują aresztowania i wyroki śmierci, lub rozstrzeliwania bez wyroków na całym obszarze „sowieckiej ojczyzny” od Krymu po biegun północny i od Oceanu Spokojnego do Dżwiny. Wielkie procesy moskiewskie poddają melodii. Parafrazy jej gra się na prowincji i cel jest osiągnięty:—sterroryzowane, pod biczem straszliwego strachu śmierci żyjące społeczeństwo różnonarodowe, ujarzmione przez krwawą dyktaturę, wykonuje biernie nakazy władzy, potrzymuje trwanie eksperymentu.

Wobec tego zaś, że eksperyment trwać musi, bo tego chcą ludzie na Kremlu—trzeci proces moskiewski nie będzie ostatnim... Napewno!

PRZETARG

Zarządu Gminy m. Słonima
OGŁASZAM

na dzień 26 marca 1938 roku o godzinie 12-iej przetarg na dostawę silników i prądnic dla Elektrowni Miejskiej m. Słonima.

Ogólne i szczegółowe warunki dostawy oraz warunki przetargowe są do przejrzania w Zarządzie Gminy m. Słonima.

Oferty, odpowiadające przepisom rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13/37, poz. 92), należy składać do godziny 12-iej 26 marca 1938 r.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu i dowolny wybór oferenta.

Inż. H. BIENKIEWICZ
Burmistrz.

Majątek Małe-Żuchowicze.

powiat stolpecki
sprzedaje zarybek i kroczi karpia.

Budżet gospodarczy pow. słonimskiego

Korzystając z okazji uchwalania budżetu słonimskiego powiatowego Związku Samorządowego na rok 1938-39 podamy nieco statystyki, która zdawałaby się winna być znaną ludności, ale jednak za mało mieszkańców powiatu słonimskiego zna te cyfry.

Powiat słonimski podzielony jest na 14 gmin w tym jedna gmina miejska (m. Słonim) i 13 gmin wiejskich. Gromad w gminach wiejskich jest 197. Słonim liczy według ostatniego spisu ludności 16126 mieszkańców. Gminy wiejskie — 110.843 m.ców. Gęstość zaludnienia na wsi słonimskiej wynosi przeciętnie 36,5 na 1 km. kw. Obszar powiatu wynosi 3.014,4 km. kw. Największa gęstość zaludnienia jest oczywiście w Słonimie, poczym idzie Dereczyn 68 na km. kw.

Według źródeł utrzymania dzieli się ludność powiatu na:

1) Rolnictwo—101.808 m.ców czyli z górą 80% m.ców powiatu. 2) Przemysł—10 884 m.ców czyli 8,6%. 3) Handel—1 405 m.ców czyli 3,1%. Pozostałe obejmuje świat urzędniczy, wolne zawody, rzemiosło i t. p.

Ze stosunków rolniczych mamy do zanotowania w hodowli zwierząt domowych:

- a) koni jest 23 011—rasy miejscowej mieszanej—pogrubionej.
- b) bydła rogatego—37.790 przeważnie mieszane rasy nizinej.
- c) trzody chlewnej—41.523 rasy skrzyżowanej wielkiej angielskiej białej z miejscową.
- d) owiec—54.006 rasy „świniarka” i „wrzosówka”.
- e) kóz jest bardzo mało—193.
- f) drobiu (kury) 400 000 większość zielononózek.

Gruntów ornych mamy 118 320,3 ha. Ogrodów 3 682 ha. Łąk 26 922 ha. Pastwisk 17.637 ha. Lasów 83 894 ha. Nieużytków (piasków i błot) 20 171 ha.

Podział gospodarstw jest następujący:

- a) karłowate—8.88.
- b) samowystarczalne—9.377
- c) produkcyjne na zbyt—5.479 czyli razem—23 664. Z liczby tej jest gospodarstw sznurowych 16 611, zaś majątków i t.zw. chutorów 7.053 czyli razem—23 664. Z dziedziny komasacji notujemy, iż Urzędy Ziemskie scaliły dotychczas całkowicie 152 wsi, w toku scalenia jest 35 obiektów, pozostało jeszcze do scalenia poza wymienionymi już obiektami 127 wsi.

Przechodzimy do gospodarki drogowej, tego oczka w głowie, rzec można, władz samorządu powiatowego od lat kilku.

W latach koniunktury gospodarczej powiat słonimski nie miał tego szczęścia co teraz. Budżety były nie mniejsze, jeśli nie większe, ale pozycje dotyczące dróg, jeśli nawet zawierały pewne cyfry, to z zasady nie były one realizowane. Dziś przy lepszej bądź co bądź koniunkturze sieć dróg rozwija się, rośnie. Od

roku 1921 do 1938 r. wykonano 133 km. drogi bitej, z czego na drogach państwowych—23 km., wojewódzkiej—5 km., powiatowych—35 km. i gminnych—70 km. Ogółem w powiecie jest 278 km. drogi bitej i 1887 km. drogi gruntowej. Razem 2165 km. dróg.

Dalej przechodzimy do przedsięwzięcia samorządu powiatowego omawiając sprawę pobieżnie, gdyż szczegółowy opis zająłby nam za wiele miejsca i może nie byłby specjalnie interesujący dla ogółu.

Komunalna Kasa Oszczędności stanowi odrębną osobowość prawną, a kapitał zakładowy wynosi zł. 110.400.

Powiatowa Lecznica Weterynaryjna mieszcząca się we własnym gmachu samorządowym przy ul. Szosowej powstała w 1934 r. i cieszy się coraz liczniejszą frekwencją. Kuźnia znajdująca się obok Powiatowej Lecznicy Weterynaryjnej powstała w lipcu 1937 r.

Biblioteka powiatowa istniejąca od roku 1923 posiada 5 973 książek (tomów).

Projektowane jest utworzenie w roku bieżącym 2ch rejonów lekarskich w Byteniu i Dereczynie. Rejony lekarsko-weterynaryjne istnieją w następujących gminach: w Byteniu, Dereczynie i Kozłowszczyźnie. Ponadto są w powiecie 4 punkty uboju zwierząt gospodarskich. Z dniem 1 kwietnia br. projektowane jest zorganizowanie administracji weterynaryjnej na większą skalę. Organizacją tą zajmie się powiatowy związek samorządowy.

Przechodząc do budżetu należy zaznaczyć, że Wydział Powiatowy w planie prac na okres budżetowy 1938-39 r. projektuje:

W dziedzinie majątku komunalnego odstąpienie gmachu przy ul. Ułańskiej Nr. 5 w Słonimie Komunalnej Kasie Oszczędności. Budynek ten odpowiednio oszacowany zostałby przejęty przez K.K.O. na poczet zadłużenia powiatowego samorządu. Gdyby jednak miarodajne czynniki nie zdecydowały nic konkretnego w tym względzie, będzie przeprowadzony remont zarówno we wspomnianym budynku, jak i w budynkach pow. lecznicy weterynaryjnej, przy ul. Szosowej. Jak się również dowiadujemy przy tej sposobności Wydział Pow. ma zamiar wymówić lokal klubowi urzędniczemu, zaś do tego lokalu przenieść biuro OTO i KR. Jedną z ważniejszych inwestycji w powiecie jest budowa spichrza zbożowego. Plac zostanie nabyty w Słonimie i możliwie, że już na wiosnę b.r. rozpoczęte będą roboty budowlane. Co do planu budowy dróg notujemy powstanie z dniem 1 kwietnia br. funduszu obrotowego drogowego, przeznaczonego na prowadzenie robót w okresie letnim.

W dziedzinie oświaty zapoczątkowane będzie w roku 1938-39 zgrupowanie kredytów i funduszy oświatowych z budżetów gminnych w Powiatowym Funduszu Oświaty Pozaszkolnej, administrowanym przez Pow. Komisję Ośw. Poza-

szkolnej. Ta sama komisja dysponować będzie bibliotekami wędrownymi, wyłączonymi spod administracji biblioteki powiatowej. W dziedzinie zdrowia publicznego mają bezwzględnie być uruchomione 2 rejony lekarskie, a to w Byteniu i Dereczynie. Prowadzona będzie intensywna akcja budowy odpowiednich studzien w powiecie. Wzmoczona będzie również akcja opieki społecznej w powiecie. Dużą pozycję w tej dziedzinie pochłaniał Międzykomunalny Związek Opieki Społecznej. Otóż akcja ma iść w tym kierunku, że główny nacisk będzie położony na opiekę w powiecie.

W dziedzinie rolnictwa, jak to już swego czasu, przy podawaniu sprawozdania z komisji rolnej, zaznaczaliśmy, czynniki wykonawcze będą ściśle spełniać plan działalności zatwierdzony przez samorząd. W pierwszym rzędzie chodzi tu o faktyczne podniesienie kultury rolnej bezpośrednio w gospodarkach jak i kształcenie młodzieży rolniczej.

Spraw weterynarii znajdują w planie na rok 1938-39 duże zainteresowanie. Oprócz istniejącej lecznicy weterynaryjnej i kuźni, z dniem 1 kwietnia 1938 roku utworzone będą w powiecie 3 rejony weterynaryjne, a mianowicie w Dereczynie, Kozłowszczyźnie i Byteniu tudzież 4 punkty uboju zwierząt gospodarskich, a mianowicie: w Albertynie z dołączeniem Żyrowic, w Hołynce przydzielonej do Dereczyna i w Jezłornicy przydzielonej do Słonima. Ponadto w miarę możliwości punkt uboju będzie uruchomiony w Derewnej.

W dziedzinie bezpieczeństwa pożarowego związek samorządu powiatowego subsydiuje częściowo akcję Pow. Zw. Straży Pożarnych utrzymując siły fachowo-instruktorskie.

Specjalną uwagę Wydział Powiatowy zwróci na realizację planu budowy szkół powszechnych im Marszałka Józefa Piłsudskiego. W konkluzji może nieco przykra, ale jak się okazuje, konieczna rzeczywistość t. j. likwidacja Powiatowego Urzędu Rozjemczego. W sprawie tej Wydział Powiatowy ze względów finansowych wystąpił z odpowiednim wnioskiem do władz przełożonych. Z uwagi na ograniczenie miejsca w kronice, dalszy ciąg sprawozdania w następnej korespondencji.

Henryk Markowicz.

20 złotych nagrody za odprowadzenie lub wskazanie przybłąkanego psa wilczura (ciemno-poplełatego, nogi jasno-poplełate, lat 7, uszy nieduże postrzępione, wzrost 50 cm), który wczesną jesienią r.ub. zaginął w Nowogrodzku. Majątek Rozkosz, poczta 1 gm. Ina Turzec, pow. Stołpce, Antoni Dzięwczopolski.

Czy wiecie, że...

wartość cieplna jednego kilograma węgla wynosi do 8 tys. jednostek ciepłych, wówczas gdy drzewa 4, a torfu 3 tysiące.

Meljoracje w pow. baranowickim

W dniach 26 i 27 października ub.r. odbyła się kolaudacja robót melioracyjnych w obiekcie Dubowo Adachowszczyzna gm. darewskiej, pow. baranowickiego obejmującego 6 wsi o łącznym obszarze ok. 4000 ha, które weszły do scalenia.

Prace powyższe przeprowadzone w związku z przebudową ustroju rolnego objęły obszar 1400 ha dla zmeliorowania których wykonano ok. 50 km. rowów otwartych oraz szereg urządzeń i budowli nawadniających kosztem 57 tys. zł.

Roboty zostały wykonane w ciągu 3 ch lat przy dużym wysiłku miejscowej ludności, gdyż 45 tys. złotych z ogólnej sumy dostarczyli zainteresowani w postaci robocizny pozostałe zaś 12 tys. zł. na opłacenie robocizny fachowej i materiałów jak cement, żelazo, drzewo i inne zostały pokryte z dotacji państwowych.

Wartość wysiłku włożonego w prace przez ludność miejscową oraz znaczenie wykonanych robót określają przytoczone cyfry, to też czyniąc zadość życzeniu zainteresowanych podaje do szerszej wiadomości krótkie uzupełnienie podanej wzmianki.

Przybyła w pierwszym dniu kolaudacji do wsi Dubowo komisja kolaudacyjna w osobach starosty powiatowego p. Karola Wańkowicza, przedstawiciela urzędu wojewódzkiego p. inż. J. Romańskiego, oraz przedstawicieli referatu melioracyjnego i samorządu gminnego: poitali przedstawiciele wszystkich gromad. W imieniu zebranych jeden z zainteresowanych witając chlebem i solą p. Starostę jako gospodarza powiatu wyraził gorące podziękowanie za inicjatywę i pomoc przy wykonaniu podejmowanych przez komisję robót, zapewniając jednocześnie, że cała zainteresowana ludność doskonale rozumie doniosłość i znaczenie pracy już wykonanej jak i tej, którą trzeba jeszcze będzie wykonać, żeby z kapitału jakie w te inwestycje został włożony wyciągnąć jak największe korzyści przez umiejętną uprawę i eksploatację zmeliorowanych łąk.

Pan starosta w odpowiedzi podkreślił zrozumienie wysiłków, jakie ludność poniosła dla wykonania robót, apelując jednocześnie do zebranych, aby zwrócili baczną uwagę na należytą opiekę nad wykonanymi urządzeniami melioracyjnymi i zajęli się gorliwie uprawą rolniczą przygotowanych do tego melioracją techniczną terenów, obiecując jaknajdalej idącą w tym kierunku pomoc państwa i samorządu w postaci odpowiednich kredytów na zagospodarowanie łąk i pomoc fachową. Bezpośrednie sąsiedztwo obiektu zmeliorowanego z miastem Baranowiczami oraz odpowiednio dobry charakter gruntów zmeliorowanych nie mówiąc o zapale i dostatecznym uświadomieniu ludności nie dadzą przypuszczalnie długo czekać na owoce pracy.

Na zakończenie dodaje, że w miesiącu grudniu ub.r. zgłosiła się w starostwie delegacja włączonych do obiektu wsi Dubowo, Adachowszczyzna, Jakimowicze, Hirowo i Ławrynowicze w ilości 180 osób i przedkładając na ręce pana starosty protokoły uchwał gromadzkich zaopatrzonych ok. 50 podpisami prosiła wyrazić w

ich imieniu Rządowi w osobach Pana Ministra Reform Rolnych i Pana Wojewody Nowogrodzkiego oraz organom prowadzącym roboty melioracyjne podziękowanie za pomoc wykonanej pracy oraz sumienne i sprawiedliwe podejście do

Wieś już pali węglem—„Paliwo” jej w tym ułatwia i dopomaga

W czasach, kiedy dobrobyt Polski poczyną się budować na wzroście siły nabywczej jak najszerzych warstw społeczeństwa, należy z uznaniem podkreślić niezwykle celową inicjatywę, na jaką zdobył się polski przemysł węglowy. Wiemy doskonale, że wiecznym problemem tego przemysłu była sprawa rozpowszechnienia węgla jako paliwa wśród tych mas mieszkańców Polski, które go dotychczas nie znały i nie stosowały, a więc wśród milionowych mas wiejskich.

Było to doprawdy tragicznym niemal nieporozumieniem, że olbrzymia większość mieszkańców kraju, który przyroda wyposażyła w bogate złoża węgla kamiennego—że ta masa ludności nie korzystała z dobrodziejstw, w jakie je szczerze Opatrzność zaopatrzyła, że zamiast węgla stosowała jako środek opałowy drzewo, niejednokrotnie z wielką stratą dla naszego drzewostanu, i ze stratą dla samego siebie.

A przecież węgiel jest najlepszym i najtańszym paliwem. Gdy wartość cieplna jednego kilo węgla wynosi do 8000 jednostek cieplnych, to drewno twarde daje ich zaledwie i to najwyżej 4000, a torf—do 3000 jednostek cieplnych. Gdy jeden metr przestrzenny drzewa, wagi około 500 kg. kosztuje średnio 10 zł., to 220 kilo węgla, dającego tyleż ciepła, co wymieniona wyżej ilość drzewa, kosztuje średnio 748 gr. A więc paląc węglem zamiast drzewem, oszczędzamy 252 gr., kupując zamiast metra drewna 220 kg. węgla. Węgiel spala się powoli i równomiernie, żarzy się długo, dlatego też palenie węglem daje ciepło na czas dłuższy. Drewno spala się szybko, daje chwilowe ciepło, ale to ciepło szybko uchodzi, a już mokre drewno źle się pali i daje bardzo mało ciepła. Nawet przewóz węgla jest o wiele oszczędniejszy, gdyż na jednej furmance możemy przewieźć taką ilość węgla (10—15 metrów), który nam da tyle ciepła, co drewno, przywiezione na 3 lub 4 furmankach. I co jeszcze: drewno musi być pocięte i porabane, co wymaga pracy i powiększa koszt opalania drzewem, natomiast z węglem nie ma tych kłopotów.

Zdając sobie sprawę z tej przewagi węgla nad drzewem, ze znaczenia, jakie ma spożycie jego dla zatrudnienia naszych górników, wzrostu dobrobytu i postępu dla wsi—polski przemysł węglowy powołał w sierpniu r.ub. firmę „Paliwo” Sp. z o.o. w Katowicach, ul. Powstańców 46, która podjęła szeroką propagandę spożycia węgla, aby zastosowanie jego wprowadzić tam, gdzie go jeszcze nie pa-

tych spraw w trakcie wykonywania robót.

Do wiadomości zainteresowanych podaje, że przedłożone uchwały zostały na odpowiednie ręce skierowane, poruszona zaś podczas kolaudacji sprawa sprowadzenia traktora dla uprawy rolniczej zmeliorowanych łąk zdaje się być na dobrej drodze.

Inż. St. Niedzwiecki.

lono, a więc przede wszystkim we wsiach naszych i miasteczkach. Dzięki tej inicjatywie, poprzez zwiększanie spożycia węgla, zwiększy się zatrudnienie rzesz górników, zahamuje się bezrobocie i to nie tylko robotników przemysłu węglowego, lecz również i ludności wiejskiej. Wystarczy, gdy nadmienimy, że firma „Paliwo” już po kilkumiesięcznej działalności stworzyła przeszło 300 składów komisowych, rozsianych po całej Polsce, dając możliwość zarobkowania licznym mieszkańcom wsi, którzy obok licznych spółdzielni, zaczęli trudnić się sprzedażą węgla.

Największą jednak zasługą firmy „Paliwo” będzie to, że obniżyła ona i ustaliła specjalne ceny węgla. W jaki sposób było to możliwe? Oto na cenę ustanowioną przez firmę „Paliwo”, cenę, która jest wyraźnie uwidoczniła w miejscach sprzedaży, składają się koszty wydobycia węgla przez kopalnię, następnie koszty przewozu, oraz prowizja komisowa. Dzięki takiemu zorganizowaniu sprzedaży, węgiel sprzedawany przez placówki firmy „Paliwo” jest tańszy od cen normalnych na rynku. Zasada: duża sprzedaż — mały zysk, oto co zapewnia akcji firmy „Paliwo” powodzenie i rozpowszechnienie węgla wśród milionowych rzesz wiejskich.

Firmę „Paliwo” założyły wszystkie kopalnie węgla z naszych 3 ch zagłębi węglowych: Dąbrowskiego, Górnośląskiego i Krakowskiego. Każda kopalnia dostarcza węgiel na sprzedaż firmie „Paliwo” w stosunku do swego wydobycia. Organizacja sprzedaży jest tak pomyślana, że nawet najodleglejsze miejscowości, położone z dala od stacyj kolejowych, są w węgiel zaopatrywane stale, co w naszych warunkach klimatycznych, srogich zimach, przy braku drewna opałowego posiada niemałe znaczenie.

To też nic dziwnego, że przy tak starannej organizacji sprzedaży już 4/5 mieszkańców, doniedawna pozbawionych możliwości zaopatrywania się w węgiel, poznało już dobrodziejstwa tego cennego paliwa i wprowadziło węgiel na wieś czy do małych miasteczek. Już obecnie sprzedaż miesięczna węgla przez placówki „Paliwo” przekracza 15.000 ton. W przyszłym sezonie będzie zdwojona ilość miejsc komisowej sprzedaży, tak, że i sprzedaż wzrośnie i pozwoli zatrudnić szeregi bezrobotnych górników oraz włościan, chętnych do zajęcia się sprzedażą węgla.

Pomyślała firma „Paliwo” również o innych rzeczach. Dużą przeszkodą w rozpowszechnieniu węgla są przestarzałe piece, których konstrukcja nie pozwala stosować na opał węgla. Ażeby i tę prze-

szkodę usunąć, firma „Paliwo” za pośrednictwem swych punktów sprzedaży sprzedaje za bezcen komplety odpowiednich rusztowań i drzwiczek do pieców, a w projekcie jest nawet mowa o zaangażowaniu odpowiedniej ilości zdunów, któ-

rzy zajęliby się odpowiednią przeróbką pieców.

Możemy śmiało stwierdzić, że rozwiązanie problemu zaopatrywania milionowych mas wiejskich w węgiel zostało nareszcie gruntownie przemyślane, dobrze

organizowane i powierzone we właściwe ręce firmy „Paliwo”, której prace dotychczasowe w tym kierunku pozwalają wróżyć, że uwleńczy je kompletne powodzenie.

Z Nowogródzyny

NOWOGRODĘK

× **Z posiedzenia Wydziału Wojewódzkiego.** W końcu m-ca lutego odbyło się w Nowogrodzku posiedzenie Wydziału Wojewódzkiego, na którym zatwierdzono szereg uchwał podatkowych powziętych przez poszczególne związki samorządowe na okres 1938/39 r. Nadto wydział rozpatrzył i powziął uchwały w sprawach administracji samorządowej, jak zmiany etatów stanowisk służbowych, odwołania pracowników w sprawach emerytalnych i inn.

Tegoż dnia Wydział Wojewódzki zatwierdził dodatkowe budżety powiatowych związków samorządowych w Wolożynie, Sienimie, Nowogrodzku i Baranowiczach oraz Międzykomunalnego Związku Szpitala w Baranowiczach. Budżety dodatkowe związków samorządowych zostały o nie wielkie sumy powiększone głównie z nadwyżek budżetowych z ubiegłego okresu budżetowego. Zwiększenie budżetu szpitala międzykomunalnego w Baranowiczach nastąpiło wskutek zwiększenia ilości łóżek tego szpitala z 65 na 105 łóżek w roku bieżącym.

× **Okolo 20000 zł. zebrano na fundusz Budowy Publicznych Szkół Powszecznych.** Ze sprawozdania Komitetu Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszecznych wynika, że w IV Tygodniu zainicjowanym przez to Towarzystwo zebrano 8110 zł. 47 gr. ze sprzedaży materiałów oraz z imprez i zbiórek 14077 zł. 81 gr. Razem 21.078,28 zł. z czego wydatki wyniosły 1.305,17 zł. dochód więc czysty wyniósł kwotę 19.773 zł. 11 gr.

× **Sprawy pocztowe.** Począwszy od 7 marca 1938 r. wprowadzono następujące udogodnienia w czynnościach urzędu pocztowego w Nowogrodzku.

1) zaprowadza się doręczanie paczek adresatom do domów w godzinach 13.30—17.30.

2) uruchamia się w przerwie obładowej t. j. od 12—15 okienko dla przyjmowania wpłat na przekazy pocztowe i P.K.O. oraz uskuteczniania wypłat z książeczek oszczędnościowych P.K.O.

3) uruchamia się oddzielne okienko dla załatwiania spraw radiofonicznych oraz zleceń pocztowych i Inkasowych.

× **Ze Związku Drobnych Rolników.** W Nowogrodzku odbyło się walne zebranie delegatów kół Związku Drobnych Rolników z terenu powiatu nowogrodzkiego, przy udziale około 30 osób. W skład Tymczasowej Rady Powiatowej powołano: na prezesa Tymoszczyka Józefa ze wsi Kobylniki, na sekretarza—Pawlikowskiego Maksyma, skarbnika—Smolskiego Aleksandra a do komisji rewizyjnej: Sołowieja Konstantego, Sienowskiego Michała i Żdana Teodora. Wszyscy wybrani pochodzą ze wsi i są drobnymi rolnikami.

× **Małżeńska para samobójców.** We wsi Poczapów, gminy poczapowskiej pow. nowogrodzkiego powiesiła się we własnej stodole 53 letnia gospoyni Ludmiła Bajduk, z rozpacz po mężu, który powiesił się w dniu 23 stycznia 1933 r.

× **Pożar w kościele katolickim w Koreliczach.** Dnia 11 bm. w godzinach rannych wskutek wadliwego urządzenia pieca powstał pożar w kościele korelickim. Spłonęła drewniana ambona, schody i sufit nad amboną. Dzięki niezwłocznej akcji ratowniczej—kościół uratowano i straty są nieznaczne. Wzmiankowany kościół dopiero w roku ubiegłym został wybudowany sumptem właściciela maj. Korelicze.

× **Dar Prezydium Rady Ministrów dla Instytutu Muzycznego w Nowogrodzku.** W pierwszą rocznicę powstania w Nowogrodzku Instytutu Muzycznego, Prezydium Rady Ministrów nadesłało z Warszawy nuty i wydawnictwa Tow. Muzyki Polskiej na zapoczątkowanie biblioteki Instytutu Muzycznego. M. inn. znajdują się dwa albumy wspaniałego wydawnictwa p.t. „Pieśni Podhala”—St Mierczyńskiego, utwory polskich kompozytorów 17 stulecia oraz kompozytorów współczesnych. Cenny ten dar stanowi uznanie i zachętę dla twórców Instytutu.

× **Wzrost cen drzewa opałowego.** W Nowogrodzku w ciągu bieżącej zimy wzrosły niezmiernie ceny drzewa opałowego, wskutek czego miejscowe organizacje społeczne — zaczęły propagować wśród swych członków opalanie węglem kamiennym. Sprzedaż węgla skoncentrował Syndykat Rolniczy w Nowogrodzku, zadawalniając się b. małym zyskiem, organizując jednocześnie zaopatrywanie domów w odpowiednie do opalania węglem drzwiczki do pieców.

BARANOWICZE

× **Zebranie Oddziału OZN w Baranowiczach.** Odbyło się walne zebranie członków Oddziału Obozu Zjednoczenia Narodowego w Baranowiczach na którym złożono sprawozdanie z działalności i program prac na najbliższy okres. Najwięcej omawiano sprawę unarodowienia życia gospodarczego, co jest zrozumiałe, bowiem Baranowicze stanowią największy na terenie województwa nowogrodzkiego ośrodek gospodarczy.

× **Skazanie działacza PPS CKW na 3 lata aresztu.** W tych dniach Sąd Grodzki w Baranowiczach rozpatrywał sprawę Machaya Józefa, znanego na terenie baranowickim działacza PPS CKW oskarżonego o obrazę władzy. Ponieważ wypadek obrazę był już którymś z kolei, Sąd zastosował najwyższy wymiar kary i Machay skazany został na 3 lata aresztu. Machaya wprost z sali sądowej odprowadzono do aresztu.

× **Zmajoryzowani członkowie Rady Miejskiej nie chcą brać udziału w posiedzeniach Rady.** Ostatnie posiedzenie Rady Miejskiej w Baranowiczach zostało przerwane wskutek wyjścia z posiedzenia grupy radnych chrześcijan, którzy zmajoryzowani przez większość radnych Żydów, byli przegłosowywani. Fakt ten poruszył opinię mieszkańców m. Baranowicz z uwagi na okoliczność, że ludności żydowskiej jest w Baranowiczach zaledwie około trzydziestu paru proc. a wskutek opuszczenia Baranowicz przez paru radnych chrześcijan—rządy miastem należały do mniejszości żydowskiej. Spodziewane jest w Baranowiczach, że w najbliższym czasie nastąpi rozwiązanie obecnej i ogłoszenie wyborów do nowej Rady Miejskiej.

× **Doroczne walne zebranie Zw. Kupców Polskich.** W dniu 27 bm. odbędzie się w Baranowiczach doroczne walne zebranie miejscowego oddziału Stowarzyszenia Kupców Polskich w celu wysłuchania sprawozdań z działalności zarządu, uchwalenia planu pracy na najbliższy okres roczny, powołania 1/3 składu u-

pujących członków zarządu oraz powołania komisji arbitrażowej, która wobec rozrostu liczebnego kupiectwa chrześcijańskiego—jest już obecnie niezbędna. Zaznaczyć należy, że oddział Stow. Kupców Polskich w Baranowiczach liczy obecnie 230 członków w tym w samych Baranowiczach około 70. Jest to największy i najruchliwszy oddział tego stowarzyszenia na terenie województwa nowogrodzkiego.

NIESWIEŻ

× **Zjazd b. wychowanków gimn. im. Wł. Syrokomli.** Gimn. im. Władysława Syrokomli w Nieświeżu organizuje w czerwcu b.r. zjazd wychowanków—absolwentów tegoż gimnazjum. W okresie walk o niepodległość w r. 1919 uczniowie gimn. Wł. Syrokomli zorganizowali powstanie. Przywódcy tego powstania z profesorem Wołnistym na czele—zostali bestialsko wymordowani. Spodziewać się więc należy, że w programie zjazdu uwzględniony będzie moment uczczenia bohaterów wychowanków gimnazjum. Zjazd zapowiada się b. liczny.

× **Wspaniały rodówj spółdzielni Roln. Handl. w Nieświeżu.** Niedawno zorganizowana w Nieświeżu powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa—rozwija się wspaniale. W okresie pierwszego kwartału swego istnienia tylko obrót zbożem wyniósł kwotę około 200 000 zł. Spółdzielnia uruchomiła swoje filje w Klecku i Snowiu.

× **P. C. K. w pow. nieświeskim.** Akcja PCK na terenie powiatu nieświeskiego—rozwija się bardzo ładnie. Samych kół młodzieżowych PCK istnieje 40 z blisko 1900 członkami. Ostatnio oddział PCK w Nieświeżu zorganizował zaopatrywanie szkół, urzędów i instytucji publicznych w apteczki ratowniczo-sanitarne.

× **Nowa placówka chrześcijańska.** W Nieświeżu wykończona została prywatna chrześcijańska piekarnia mechaniczna, która będzie zaopatrywać w pieczywo całe miasto i pobliskie garnizony K.O.P. Mechaniczna ta piekarnia wyposażona jest w nowoczesny sprzęt. Uruchomienie piekarni nastąpi w najbliższych dniach i zatrudni ona kilkudziesięciu pracowników.

STOŁPCE

× **Dziesięciolecie pracy k.r. w Ciechanowej Słobodzie.** W końcu lutego br. Kółko Rolnicze „Siew” w Ciechanowej Słobodzie, gm. Rubieżewicze uroczystie obchodziło dziesięciolecie swej pracy.

O godz. 9 rano w kościele parafialnym w Rubieżewiczach odbyło się nabożeństwo oraz zostało wygłoszone przez miejscowego księdza okolicznościowe przemówienie. Członkowie Kółka licznie ze sztandarem na czele wzięli udział w nabożeństwie.

Na zł. _____ gr. _____ Imię, nazwisko i adres wplacającego:	 PRZEKAZ ROZRACHUNKOWY Na zł. _____ gr. _____ złotych słowami _____ _____ gr. _____ Odbiorca Wydawnictwo „Życie Nowogródzkie“ w Nowogródku, ul. Bazyliańska 20. Poczta Nowogródek.	Dowód nadesłania przekazu rozrachunkowego Na zł. _____ gr. _____ Odbiorca Wydawnictwo „Życie Nowogródzkie“ w Nowogródku, ul. Bazyliańska 20. Poczta Nowogródek
Nr. rozrachunku: _____	Nr. rozrachunku: _____	Nr. rozrachunku: _____
Dzień wpłaty	Nr. wpłaty _____ _____ (Podpis przyjmującego)	Nr. wpłaty _____ _____ (podpis przyjmującego)

Wyciąć i wypełnić

O godz. 16-ej odbyło się sprawozdawcze zebranie z dziesięciolecia pracy. W zebraniu oprócz członków Kółka brało udział dużo kobiet oraz miejscowa młodzież. Nowa duża sala szkoły powszechnej była wypełniona po brzegi. Wyczerpujące sprawozdanie wygłosił prezes Piotr Jawid, podkreślając dorobek kulturalno-oświatowy wsi i bliższych okolic. Plan pracy na najbliższe lata odczytał Emil Waraksa. Po czym wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zgłoszono potrzeby zorganizowania Kółka Gospodyń Wiejskich, brak świetlicy, w której można byłoby zainstalować wspólne radio, potrzeba przeprowadzenia kursu oświatowo-rolniczego, naprawy łak oraz wiele innych koniecznych ulepszeń rolniczo-handlowych.

Na zakończenie uroczystości Koło Młodej wsi wykonało kilka ładnych inscenizacji oraz śpiewy, które cechowały polskość wsi.

✕ **Spalił się młyn w N.Swierzniu.** W ub. tyg. w N.Swierzniu, pow. stołpeckiego, spłonął młyn wartości kilkudziesięciu tysięcy złotych. Pożar powstał na strychu od iskry z kominy.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Opieka nad sadem w marcu

Pierwsza połowa marca jest okresem nasilenia prac związanych z ochroną sadów.

W sadach, opanowanych przez tarczki, miodówkę, mszyce oraz namiotnika jabłoniowego, należałoby przeprowadzić opryski 5% karboliną sadowniczą D.K.M. Pierwsza połowa marca—to już ostateczny termin na oprysk karboliną, gdyż po ruszaniu soków karboliną przyskać nie można.

Grusze, opanowane silnie przez struposza (czarny grzybek), należy w tym okresie przyskać 2% cieczą bordoską.

Jeżeli dotychczas nie zostały zebrane oprędy, trzeba koniecznie przystąpić do zbierania ich i palenia, gdyż zimujące w oprzędach gąsienice nastrzępa głogowca i kuprówki rudnicy larą dzień wyjdą

z oprzędów i rozpoczną żer. W sadach starszych skrobać pnie i gnieść szmatą umoczoną w nafcie; jajka brudnicy nieparki. Przystąpić też trzeba niezwłocznie do starannego formowania i prześwietlania koron.

Druga połowa marca do połowy kwietnia: W sadzie trzeba przystąpić do starannej uprawy roli. Orka wiosenna, zwłaszcza w sadach, rosnących na ziemiach lekkich, nie powinna być stosowana. Natomiast koniecznymi są zabiegi uprawowe w rodzaju bronowania i sprężynowania; mają one na celu, poza uprawą roli pod rośliny, które będziemy w sadzie uprawiać, zatrzymanie nagromadzonej w roli w okresie zimowym wilgoci.

Przygotowując plan obsiewu, należy pamiętać, że w sadzie można uprawiać tylko rośliny warzywne, okopowe i pastewne, należy natomiast unikać zbóż.

Przed kwietniem sad owocujący należy opryskiwać 1% cieczą bordoską z zielenią paryską. Młode sady opryskiwać tylko zielenią paryską z wapnem (100 gramów zieleni i 300 gramów wapna na 100 litrów wody).

W sadach, w których jabłonie cierpią na mączniaka, używać należy do oprysków cieczy kalifornijskiej z arsenem ołowiu (opisy przy kupnie).

Sady owocujące powinny się nawozić na wiosnę nawozami sztucznymi (sól potasowa, superfosfat, siarczan amonu).

Jak i skąd sprowadzać jaja wylęgowe i kurczęta jednodniowe?

1) Chcesz zaprowadzić hodowlę drobiu rasowego lub poprawić chowany drób, sprowadzić wiosną jaja wylęgowe lub pisklęta jednodniowe.

2) Jaja wylęgowe, jako też i pisklęta jednodniowe, przesyła się pocztą poсылką pośpieszną, wskutek czego odległość hodowli skąd je sprowadzasz nie odgrywa żadnej roli.

3) Skoro zdecydowałeś sprowadzić i chcesz otrzymać jaja wylęgowe lub pisklęta jednodniowe we właściwym terminie, zamów je wcześniej, bowiem hodowle zarodowe wykonują zamówienia w kolejności zgłoszeń.

4) Zarówno jaja wylęgowe, jak też pisklęta jednodniowe sprowadzaj tylko z hodowli kontrolowanych przez Izby i Organizacje Rolnicze oraz Hodowlane. O adresach takich hodowli dowiesz się w organizacjach rolniczych, zwłaszcza zaś w najbliższej Izbie Rolniczej.

5) Przed nadejściem jaj zarodowych hodowla zawiadomi Cię o terminie ich wysyłki. Postaraj się na ten czas o kwoke, aby po otrzymaniu jaj móc od razu podłożyć je pod nasiadkę.

6) Pamiętaj, że hodowle wysyłające jaja wylęgowe gwarantują jedynie ich płodność, pochodzenie od zdrowych, dobrych i rasowych rodziców oraz świeżość, natomiast nie mogą gwarantować za wyniki legu oraz płeć przyszłych piskląt.

7) Ponieważ pomysłny wylęg zależy nie tylko od dobroci jaj wylęgowych, ale również i od samego przebiegu wysiadywania, przeto aby nie zmarnować dobrych jaj wylęgowych musisz postarać się o kwoke doświadczoną, spokojną, dobrze wysiadującą i zapewnić jej odpowiednie warunki do wysiadywania.

8) Gdyby okazało się że z nadesłanych jaj nic się nie wykluło, trzeba je ugotować na twardo, pociąć każde z nich po ugotowaniu nożem, aby przekonać się czy obumarły w nich zarodki podczas wysiadywania, czy też jaja były niezapłodnione. W tym ostatnim wypadku należy nadesłać je hodowcy i zażądać odszkodowania. Hodowca pozna jaja ze swej hodowli, gdyż bywają one zazwyczaj stemplowane pieczętką z firmy hodowcy.

9) Skoro nie chcesz mieć kłopotu z wylęgiem jaj, to sprowadzić pisklęta jednodniowe. Otrzymasz dowolną ilość według zamówienia, nadejdą pocztą w dobrym stanie, bowiem pisklęta po wykluciu nie potrzebują przez dwie doby ani jeść, ani pić.

10) Nadesłane pisklęta podłóż pod kwoke, która uprzednio posadz na podkładach. Przyjmie je chętnie i będzie wychowywała jak swoje. Można też wychować pisklęta i bez kwoki, ale więcej z tym kłopotu.

<p>(opis formularza odpis)</p> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 50px; margin: 20px auto; text-align: center;"> <p>Drzewo sadzone</p> </div> <p>Nr. listy rozrachunkowej</p>	<p>Nr. listy rozrachunkowej</p> <p>wpisal</p> <p>sprawdzil</p>	<p>Miejsc dla piennych wakarowel, dotyczacych tytuu wplaty oraz okrem czasu, do ktorego wplata sly odnosi Korepon-dencja zawiadzajaca bezc i nng podlega oplacie przez naklejenie znaczka pocztowego w wysozosci oplaty taryfowej.</p>
--	--	--

CHRZEŚCIJAŃSKI ZAKŁAD KRAWIECKI PIOTRA MURMIŁY
 Nowogródek, Piłsudskiego 8.
 Wykonuje wszelkie prace w zakres krawiectwa wchodzące, z WŁASNYCH I POWIERZONYCH MATERIAŁÓW.
 Bogaty wybór materiałów czołowych fabryk Blejskich i Tomaszowskich, oraz samodziaily. P.P. urzędnikom na dogodne raty.

„Księgarnia Polska“
 Nowogródek, ul. Korelicka 3.
 poleca książki, materiały kancelaryjne i kreślarskie.

SYNDYKAT ROLNICZY
 SPÓLDZIELNIA ROLNICO-HANDLOWA W NOWOGRODKU, 3-go MAJA 1.
 Skupuje: wszelkiego rodzaju zboża i nasiona płacąc najwyższe ceny.
 Dostarcza: wszelkie maszyny i narzędzia rolnicze, nawozy sztuczne, cement, blachę i t. p. po cenach rynkowych.

„EKONOMIA“

BARANOWICZE
 Szeptyckiego 50, tel 97

POLECA: wielki wybór artykułów winokolonialnych, broń i amunicję, przybory sportowe, wina, wódki i likiery..

KUPUJE: miód, ser litewski i grzyby suszone w każdej ilości.

POZNAŃSKI DOM GALANTERII
 WŁ. TEOFIL WŁODARCZAK
 Baranowicze, Szeptyckiego 31, 1-sze piętro
 Największy w nowogródzczyźnie chrześcijański magazyn galanterii zaopatrzony ponadto w płótna, samodziaily, firanki, konfekcję i wszelką galanterię.

PIEKARNIA POLSKA
 J. ZALEWSKI
 Nowogródek, ul. Korelicka 18-2. Filia, Rynek 5.
 polec pieczywo wszelkiego rodzaju.

PIENIĄDZ POWINIEN pracować na miejscu
 Składaj swoje oszczędności w Chrześcijańskim Banku Ludowym w NIEŚWIEŻU

FIRMA CHRZEŚCIJAŃSKA LEOPOLD DEPINSKI
 Poleca towary spożywcze i galanteryjne Nowogródek, ul. Słonimska 6.
 oraz WYROBY TYTONIOWE, karty do gry, baterje i latarki kieszonkowe ul. Rynek 27/2 „róg Piłsudskiego“.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI pow. nieświeskiego w Nieświeżu
PRZYJMUJE WKŁADY OD 1 ZŁOTEGO

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Nieświeżu
 z odpowiedzialnością udziałami
 ul. Benedyktyńska 3, tel. 99. Oddziały: w KLECKU i SNOWIE.

KU P U J E: zboża i wszelkie inne ziemiopłody.

SPRZEDAJE: nawozy sztuczne—nasiona—maszyny i narzędzia rolnicze, narzędzia mleczarskie, materiały budowlane, wszelkiego rodzaju środki chemiczne do zwalczania chorób i szkodników roślin i drzew.

OD WYDAWNICTWA

Wszystkich zalegających z opłatą prenumeraty Czytelników -- upraszany o niezwłoczne uregulowanie należności.

Zalegającym z uregulowaniem prenumeraty z dn. 1 kwietni br. bezwzględnie wstrzymamy wysyłkę pisma.

Administracja.

CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 kolumny — 200 zł.; 3/4 kolumny — 160 zł.; 1/2 kolumny 115 zł.; 1/3 kolumny 80 zł.; 1/4 kol. 65 zł.; 1/5 kol. 35 zł. Drobne: za wiersz 1 m/m. 1 szpalt, przed tekstem 40 gr., w tekście i za tekstem 30 gr. oraz drobne ogłoszenia za wyraz 10 gr. (nie mniej 10 wyrazów), przyczym wyraz tłustym drukiem liczy się podwójnie.